

Finansminister Elisabeth Svantesson
Näringsminister Ebba Busch
Skatteutskottet

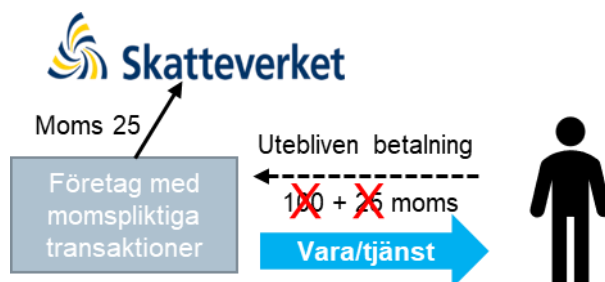
Stockholm 2025-04-22

Förbättra momsreglerna vid kundförluster

Hemställan om lagändring

1. Sammanfattning

Nuvarande bestämmelser i mervärdesskattelagen,¹ ML, avseende justering av utgående moms vid kundförluster tolkas mycket restriktivt och innebär att företag behöver betala in köparens moms till staten även när betalningen uteblir. Företagen måste, för varje enskild fordran som föranlett kundförlust, vidta mer långtgående åtgärder i momshänseende än vad som krävs redovisningsmässigt och inkomstskattemässigt. Tillämpningen är i strid med lagstiftarens syfte och beror på att Skatteverkets inställning och tillämpning blivit alltmer restriktiv över åren. Då det oftast rör sig om bevisfrågor avvisas samtidigt förhandsbesked vanligtvis och rättspraxis från domstolarna saknas därför. Skatteverket har, i praktiken, intagit rollen som fiskal lagstiftare.

För att få korrigera momsens krävs, enligt Skatteverket, att företaget visar att köparen är försatt i konkurs, eller att krav på betalning har lämnats över till Kronofogdemyndigheten för betalningsföreläggande och verkställighet. Vidare att det av Kronofogdens utredningsrapport framgår att köparen inte har tillräckligt med tillgångar för att betala skulden. Nuvarande tillämpning avviker från den ursprungliga, är inte anpassad efter samhällets utveckling och står i strid med momsens syfte och ändamål. De stora likviditetspåfrestningar som detta medför drabbar särskilt små och medelstora företag.

¹ SFS 2023:200 [Mervärdesskattelag](#) | [Svensk författningssamling](#)

Verktyg finns för att göra bedömningar om sannolikheten att få betalt. Trots detta tvingar Skatteverkets tillämpning företagen att vidta oproportionerliga åtgärder för att få justera momsen vilket driver på att betalningskrav lämnas till Kronofogdemyndigheten. Detta kan få förödande effekter för konsumenter som blir restförda hos Kronofogdemyndigheten.

Tillämpningen medför problematiska socialpolitiska effekter, inte minst för unga konsumenter. Genom växande e-handel, streaming, data-, mobiltjänster och hämtmat sker allt fler köp mot faktura med senare betalningstidpunkt. Detta har medfört ökad förekomst av betalningsproblem för kunder och företagen behöver därför göra justeringar för befarade kundförluster allt oftare.

Svenskt Näringsliv föreslår att momslagen förtydligar att beskattningsunderlaget får justeras även vid befarade kundförluster. Om fordran därefter betalas finns redan idag regler i ML om att momsen ska redovisas och betalas. På så vis skulle risken föras över till staten i motsats till dagens situation då företagen tvingas bära risken. Med förslaget förlorar staten inte momsintäkter utan det handlar bara om tidpunkten för när momsen kan justeras.

Med förslaget skulle tillämpningen bli i enlighet med god redovisningssed vilket skulle förenkla såväl företagens hantering av kundfordringar som tillhörande momshantering och förbättra företagets likviditet. Vidare skulle undvikas det momsmässiga behovet av snabb restföring av konsumenter hos Kronofogden.

Svenskt Näringsliv föreslår, avseende fordringar av mindre värde, att Skatteverkets tillämpning justeras genom att ändringar infogas i ML. Den nya tillämpning som skulle följa av lagändringen innebär att obetalda fordringar som understiger ett visst belopp, får behandlas som kundförluster om det gått en viss tid sedan fordran förföll till betalning samt att både en betalningspåminnelse och inkassokrav har skickats ut.

Svenskt Näringsliv föreslår att beloppet kopplas till fem procent av prisbasbeloppet (avrundat uppåt till jämnt hundratal) dvs. i dagens penningvärde ca 3 000 kronor och med förtydligande att beloppet är exklusive moms. Vidare behöver tiden då fordran varit obetald bestämmas till 60 dagar i stället för Skatteverkets nuvarande tillämpning om drygt 240 dagar. Förslaget är möjligt att digitalisera och förenklar och åtgärdar en, utifrån skattens syfte, felaktig tillämpning av reglerna.

En lagändring i enlighet med förslaget torde endast ha marginell, om någon, påverkan på de offentliga finanserna.

2. Gällande rätt

2.1 Rättskällor

Om betalning helt eller delvis uteblir följer det av momsdirektivets² artikel 90 att beskattningsunderlaget ska sättas ned i motsvarande omfattning. Av artikelns andra stycke framgår dock att medlemsstaterna har möjlighet att, på eget initiativ, avvika från bestämmelsen. Således har Sverige ett stort utrymme att bestämma hur kundförluster ska behandlas.

I svensk rätt återfinns implementeringen i 8 kap. 16 § ML: *”Om en förlust uppkommer på leverantörens eller tillhandahållarens fordran som avser ersättning för en vara eller en tjänst (kundförlust), får denne minska beskattningsunderlaget med förlusten.”* En nedsättning av beskattningsunderlaget är emellertid inte definitiv. Bestämmelsen i 8 kap. kompletteras nämligen av 7 kap. 43, 44 och 45 §§. Av de paragraferna följer att om betalning inkommer efter det att beskattningsunderlaget har satts ned, ska det avdragna beloppet redovisas på nytt. Systemet är på så sätt logiskt och möjliggör ett väl fungerande samspel mellan de olika bestämmelserna i ML där företagen i slutänden slipper stå risken för någon annans skatt.

Enligt förarbetena till den numera gamla momslagen³ var Skatteverkets handledning 1993 för mervärdesskatten vägledande vid bestämmelsens införande. Av denna framgår att momsen får minskas först om det föreligger en konstaterad kundförlust.⁴ Med en konstaterad kundförlust bör enligt förarbetena *”jämställas en osäker fordran om fordringen är äldre än vad som motsvarar normal kredittid och om indrivningsåtgärder har varit resultatlösa eller om det på annat sätt har gjorts sannolikt att gäldenären saknar tillgångar.”*⁵ Ingen materiell ändring var avsedd vid införandet av den nuvarande momslagen.⁶

Vid redovisningen av kundfordringar gäller följande. Om det är fråga om en fordran som är en omsättningstillgång ska den enligt 4 kap. 9 § årsredovisningslagen redovisas enligt lägsta värdets princip. Det innebär bland annat att hänsyn ska tas inte bara till konstaterade utan även befarade kundförluster. Hur redovisningen ska ske utvecklas i god redovisningssed. Detaljerna skiljer sig något åt beroende på vilket regelverk företaget tillämpar men den gemensamma utgångspunkten är att befarade förluster ska beaktas.⁷ Vid inkomstbeskattningen läggs redovisningen till grund för bedömningen.⁸

² RÅDETS DIREKTIV 2006/112/EG 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt

³ Mervärdesskattelag 1994:200, upphävdes i samband med nya momslagen ikraftträdande 2023

⁴ Prop. 1993/94:99 s. 200, *”Enligt RSV:s handledning 1993 för mervärdesskatten får den utgående skatten minskas först när det föreligger en konstaterad kundförlust.”*

⁵ Prop. 1993/94:99 s. 200

⁶ Prop. 2022/23:46 s. 409

⁷ Se BFN K2 punkt 13.4, BFN K3 punkt 11.17 samt RFR 2 om undantag och tillägg till IFRS 9

⁸ Skatteverket 181129, dnr: 202 487489-18/111 Nedskrivning för förväntade kreditförluster på fordringar som inte är kapitaltillgångar vid tillämpning av den internationella redovisningsnormgivningen

2.2 Skatteverkets uppfattning & förändrade tillämpning

Av ovan nämnda förarbetsuttalanden framgår att regeringen tillmätte Skatteverkets handledning 1993 stor betydelse. Detta när den gav uttryck för att en osäker fordran bör jämföras med konstaterad kundförlust om den är äldre än vad som motsvarar normal kredittid och indrivningsåtgärder varit resultatlösa. Skatteverkets tolkning och tillämpning från 1993 har alltså varit styrande från början.

Skatteverkets inställning har dock genom åren blivit alltmer restriktiv, trots att någon lagändring inte har skett. Exempel på denna förskjutning kan utläsas av följande utdrag från Skatteverkets momshandledning, vägledning och ställningstaganden genom åren (vår fetmarkering).

År 1996⁹

”Med en konstaterad kundförlust **bör jämföras en osäker fordran**, om fordringen är äldre än vad som motsvarar normal kredittid och om indrivningsåtgärder har varit resultatlösa eller om det på annat sätt har gjorts sannolikt att gäldenären saknar tillgångar. Förlustrisken skall bedömas för varje fordran för sig. Schablonmässiga avdrag för osäkra fordringar eller generell nedskrivning på avbetalningsfordringar medges inte. Man måste alltså ha vidtagit alla **de åtgärder som rimligen kan begäras** för att försöka få in betalningen.”

Utgångspunkten år 1996 var, precis som förarbetena angav, att en osäker fordran ska ses som en konstaterad kundförlust under vissa omständigheter. Vidare framgår att den skattskyldige ska vidta åtgärder som ”rimligen kan begäras”.

Detta synsätt och beskrivning finns sedan kvar (i praktiken oförändrad) fram till dess att Skatteverket 2008 publicerade ett nytt ställningstagande.¹⁰ Ställningstagandet togs fram med anledning av att Skatteverket under 2007 avseende inkomstskatt tagit ställning till hur en kollektiv nedskrivning av kundfordringar kan behandlas.¹¹

Några skäl till en momsmässigt ändrad bedömning anges inte och Skatteverket hänvisar varken till rättsfall eller nya uttalanden från lagstiftaren.

År 2008 (ställningstagande)

”Skatteverket anser att **det inte finns något utrymme i ML eller mervärdesskattedirektivet att minska beskattningsunderlaget endast på grund av att det finns en osäkerhet om betalning kommer att ske** för en fordran avseende en vara eller tjänst. [...] En kundförlust är **konstaterad när kunden saknar ekonomiska möjligheter att betala t.ex. vid konkurs, ackord eller resultatlöst utmätningsförsök**. Såsom Skatteverket tidigare har framhållit **ska med en konstaterad kundförlust jämföras en osäker fordran**, om fordringen är äldre än vad som motsvarar normal kredittid och om indrivningsåtgärder har varit resultatlösa eller om det på annat sätt har gjorts sannolikt att gäldenären saknar tillgångar.”

⁹ Finns inte arkiverad digitalt hos Skatteverket

¹⁰ Skatteverket 080407, dnr: 131 194828-08/111 [Mervärdesskatt – nedskrivning av kundfordringar](#)

¹¹ Skatteverket 071115, dnr: 131 687568-07/111 [Kollektiv nedskrivning av kundfordringar](#)

Trots att det saknas angivna skäl till en förändrad bedömning, medför ställningstagandet tydligt en striktare bedömning, inte minst till följd av den uttryckliga anknytningen till konkurs m.m. Den tidigare välbekanta skrivningen om att en osäker fordran under vissa förutsättningar "ska"¹² jämföras med en konstaterad kundförlust, finns visserligen kvar i 2008 års ställningstagande, men motsägs samtidigt av de nya tilläggen om att utrymme att minska momsens vid osäkerhet saknas.

Skatteverket redogör inte närmare för bakgrunden till dessa förändringar och tillägg som synes vara i direkt strid med tidigare vägledning.

Nästa större förändring avseende tolkningen skedde 2015, i samband med att Skatteverket gått över till helt digital rättslig vägledning.¹³

År 2015

"För att säljaren ska kunna visa att det är fråga om en konstaterad kundförlust **ska han ha uppgifter som visar att köparen saknar ekonomiska möjligheter att betala** skulden, t.ex. vid konkurs, ackord eller resultatöst utmätningsförsök. **Vid konkurs är det i normalfallet tillräckligt att det finns ett konkursbeslut.**

Med en konstaterad kundförlust **jämföras en osäker fordran om** fordringen är äldre än vad som motsvarar normal kredittid och om indrivningsåtgärder, **t.ex. inkasso**, har varit resultatlösa eller om det på annat sätt har gjorts sannolikt att gäldenären saknar tillgångar.

Omständigheter som talar för att en gäldenär saknar tillgångar **kan vara att en kontrollbalansräkning finns som visar att gäldenären saknar tillgångar eller att gäldenären har skulder hos kronofogdemyndigheten.** Även andra omständigheter kan ha betydelse."

I vägledningen syns en betydligt striktare inställning från Skatteverket än vad som ursprungligen var tanken med reglerna enligt lagstiftarens förarbeten. Enligt verket "ska" företaget nu ha uppgifter som visar att köparen saknar ekonomiska möjligheter att betala för att få minska momsens. Ett konkursbeslut anses inte ens vara tillräckligt för att sätta ner momsens i alla fall enligt verkets nya bedömning. Vad gäller osäkra fordringar anger visserligen Skatteverket fortfarande att sådana kan jämföras med en konstaterad förlust (men inte längre att så "bör" eller "ska" vara fallet).

Notera även att Skatteverket 2015 uttryckligen anger att andra omständigheter som kan tala för att en konstaterad kundförlust föreligger är att gäldenären har skulder hos Kronofogdemyndigheten. Detta är nämligen något som Skatteverket 2019 helt frångår.

¹² Tidigare ansåg Skatteverket att så "bör" vara fallet, i handledning 2009 står det fortfarande "bör".

¹³ [Arkiv | Rättslig vägledning | Skatteverket, Kundförlust | Rättslig vägledning | Skatteverket \(edition/2015.16/339685\)](#)

År 2019 (ställningstagande)¹⁴

”Som huvudregel ska säljaren kunna göra sannolikt att kunden saknar möjlighet att betala sin skuld. **Så är normalt fallet bland annat om köparen försätts i konkurs.** Så kan också vara fallet om säljaren har **överlämnat sin fordran till Kronofogden som därefter har upprättat en utredningsrapport** av vilken det framgår att köparen saknar tillgångar till full betalning av skulden. **Att köparen har andra och större skulder hos Kronofogden som inte har betalats behöver inte betyda att köparen saknar möjlighet att betala sin skuld** till säljaren. Det krävs även i sådana fall att tillgångsundersökningen resulterar i en utredningsrapport som visar att köparen saknar tillgångar till full betalning av skulden.”

År 2019 intar Skatteverket ytterligare en än striktare inställning jämfört med tidigare. Enligt verket krävs det nu att företaget har en **utredningsrapport** från Kronofogden som visar att köparen saknar tillgångar till full betalning av just den specifika skulden. Att gäldenären har andra skulder hos Kronofogdemyndigheten anser Skatteverket i direkt motsats till sitt tidigare synsätt inte i sig ha betydelse. I och med att en utredningsrapport krävs för att få minska momsen måste företagen ha drivit fordran genom hela förfarandet hos Kronofogden även om företaget vet att det med stor sannolikhet kommer vara resultatlöst eller att kostnaderna kommer överstiga fordrans värde.

En viss lättnad i hanteringen ges visserligen i ställningstagandet för fordringar av mindre värde.

”Enligt Skatteverkets bedömning bör obetalda **fordringar som understiger 1 000 kr** få behandlas som kundförluster även om säljaren inte har kunnat visa att köparen saknar möjlighet att betala. **Det krävs dock att det har gått minst 8 månader sedan fordran förföll till betalning samt att både en betalningspåminnelse och ett inkassokrav har skickats ut.**”

Till följd av att beloppet anses vara *inklusive moms*, så träffar lättnaden dock i praktiken endast ett fåtal av företagens fordringar. Då det även för dessa fordringar krävs att ett inkassokrav har skickats ut, utgör det i praktiken inte någon större lättnad för företagen då kostnaderna för hanteringen ofta är oproportionerlig. Ställningstagandet från 2019 är fortfarande det gällande.

Under pandemin intog Skatteverket dock en betydligt mer nyanserad bedömning av vad som krävs för att en kundförlust ska anses föreligga.

År 2020 (temporärt ställningstagande 2020-05-27–2021-01-20)¹⁵

¹⁴ Skatteverket 191205, dnr: 202 494536-19/111, [Ändring av utgående och ingående skatt vid kundförluster och prisnedsättningar i efterhand](#)

¹⁵ Skatteverket 200527, dnr: 8-295692 [Mervärdesskatt vid kundförluster med anledning av covid-19-pandemin](#)

”Skatteverket anser därför att det under den nu pågående pandemin får anses sannolikt, och därmed kan presumeras, att köparen saknar möjlighet att betala sin skuld om samtliga följande förutsättningar är uppfyllda.

- Köparen är en beskattningsbar person.
- Fakturan utfärdas mellan den 1 februari 2020 - den 31 december 2020.
- Det har gått minst 3 månader sedan fordran förföll till betalning.
- En skriftlig betalningspåminnelse har skickats ut.
- Säljaren och köparen är inte i intressegemenskap.

Under sådana omständigheter får säljaren sätta ned beskattningsunderlaget på grund av en kundförlust även om denne inte på något annat sätt har visat att köparen i fråga saknar betalningsförmåga. Om säljaren senare får helt eller delvis betalt från köparen är säljaren skyldig att åter redovisa skatten på den del av betalningen som har kommit in.”

Skatteverkets allt striktare tolkning och tillämpning, som redogörs för ovan, synes vara fiskalt drivet utan beaktande av effekterna på företagets roll som uppbördsmän eller efterföljande effekter på konsumenterna. Svenskt Näringsliv konstaterar att tillämpningen står i direkt strid med momsens syfte och ändamål samt ifrågasätter att Skatteverket tillåts på detta sätt agera lagstiftare.

3. Skäl till ändring

3.1 Syfte, ändamål & funktionssätt

Moms är en generell skatt på konsumtion som ska vara enkel, rationell med få undantag och särregleringar, neutral och inte konkurrensnedvridande eller medföra dold kumulativ skatt, vara samhälls- och företagsekonomiskt effektiv, trygga sysselsättning och produktion samt vara förenlig med EU-rätten.¹⁶ Momsens status som konsumtionsskatt åstadkoms genom att företaget kan dra av moms som debiterats i det föregående ledet i transaktionskedjan.

Rätten till momsavdrag är central i momssystemet och neutralitetsprincipen utgör en grundbult. Principen ger uttryck för att skatten inte till någon del ska belasta företag, vilka endast agerar oavlönade uppbördsmän åt staten, utan till fullo ska belasta slutkonsumenten.¹⁷ I sammanhanget är det värt att notera att svenska företags uppskattade årliga kostnad för momshanteringen uppgår till hisnande 17,5 miljarder kr.¹⁸ Detta kan jämföras med att Skatteverkets totala anslag på ca 8,7 miljarder kr,¹⁹ dvs. hälften av företagets hanteringskostnader för att bara hantera momsregler.

Svenskt Näringsliv konstaterar att dagens regler och dess tillämpning står i strid med momsens syfte, ändamål och grundläggande funktionssätt.

¹⁶ Rendahl, P, Är mervärdesskatten en konsumtionsskatt eller företagsskatt? s. 9 f.

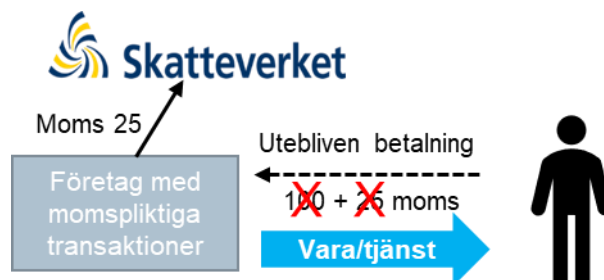
¹⁷ Det har till och med diskuterats i förarbetena (prop. 1968:100) om inte de skattskyldiga ska få ersättning för sitt arbete med momsen. Se även Kleerup i Näringslivets Skattedelegations antologi Näringslivet och skattefrågorna: konkurrenskraft, rättssäkerhet, välbästand, s. 89.

¹⁸ Se Momsadministration kostar företagen 14 miljarder kr & Är momsen egentligen 26 procent?

¹⁹ Skatteverkets årsredovisning 2024, s. 184.

3.2 Likviditetspåverkan

Som utgångspunkt ska en säljare redovisa och betala in moms på sin försäljning till staten. Vid utebliven eller försenad betalning från en köpare uppstår en dubbel likviditetspåfrestning för det säljande företaget, dels i form av utebliven eller senarelagd intäkt, dels i form av minskad kassa då inbetalning av momsen till staten ändå ska ske. Detta kan illustreras med följande bild.

Företagets kostnad ökar således med 25 i tillägg till kostnaden för att tillhandahålla tjänsten eller leverera varan.

I ML finns regler som hanterar situationer där betalning uteblir samt regler att momsen redovisas om betalning därefter trots allt flyter in (avsnitt 2.1). Reglerna samspelar och möjliggör att företag inte ska drabbas hårdare än nödvändigt vid utebliven betalning. Svenskt Näringsliv konstaterar att regelverket, i sin utformning, i teorin är bra. Problemet är tillämpningen från Skatteverket som är så restriktiv att detta samspel förfelas (avsnitt 2.2).

Företagen måste, för varje enskild fordran som föranlett kundförlust, vidta mer långtgående åtgärder för att få sätta ner beskattningsunderlaget för moms än vad som krävs redovisningsmässigt eller inkomstskattemässigt. I sammanhanget måste beaktas att företagen lider ekonomisk skada av utebliven betalning. Att behöva skriva ner fordran minskar intäkterna, vilket påverkar ett företags nyckeltal. Företag vill naturligtvis driva in så stor del av sina fordringar som möjligt, men inte till vilken kostnad som helst.

Idag finns omfattande kontroller tillgängliga vid bedömning av sannolikheten att få betalt för fordran genom fortsatta indrivningsåtgärder. Trots detta kräver Skatteverket att företag ändå vidtar oproportionerliga och kostsamma åtgärder. För fordringar av mindre belopp (exempelvis el-, mobil-, streamingtjänster, hämtmat²⁰) är detta inte praktiskt görbart då indrivningskostnaderna kan överstiga fordran.

Svenskt Näringslivs konstaterar att företag i en situation där det inte bedöms ekonomiskt försvarbart att försöka driva in vissa fordringar, utöver den uteblivna intäkten, belastas av kostnaden för momsen.

²⁰ 250422 [Fler hamnar hos Kronofogden för hämtmat - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)

Detta är en icke avsedd effekt som närmast fungerar som ett "straff". Skatteverket har genom sin allt striktare tillämpning successivt fört över risken och likviditetseffekten på företagen. Rätteligen borde det vara staten, och inte de oavlönade uppborgsmännen, som ska stå risken för utebliven moms.

3.3 Brister i rättspraxis

Förarbetsuttalandena till bestämmelserna är, som nämnts ovan, hämtade ur Skatteverkets handledning och citeras återkommande i domar på området.²¹

I sammanhanget bör det även påpekas att denna fråga normalt inte anses lämpa sig för förhandsbesked eller överklagande till Högsta förvaltningsdomstolen i ordinarie process då det typiskt sett avser bevisfrågor.

Avgöranden från underrätterna har mestadels gått företagen emot vilket visar att Skatteverkets allt striktare tillämpning fått genomslag. Detta innebär att Skatteverkets tillämpning av reglerna i praktiken har blivit praxis²² och att den förändrade tillämpningen (avsnittet 2.2) medför att Skatteverket agerar lagstiftare.

3.4 Effekter för konsumenter, företagen och samhället

Socialpolitiska, företags-, samhällsekonomiska överväganden talar för en lagändring för att åstadkomma en förändrad tillämpning.

Svenskt Näringsliv konstaterar att tillämpningen medför problematiska socialpolitiska effekter, inte minst för unga konsumenter. Genom den växande e-handeln sker allt fler köp på avbetalning och faktura vilket bidrar till att frågan om utestående fordringar och befarande kundförluster ökar.²³ Skatteverkets restriktiva tillämpning kräver att företagen vidtar långtgående indrivningsåtgärder. Dessa åtgärder, framtvingande av Skatteverket, kan få förödande effekter för konsumenten som riskerar att få betalningsanmärkningar hos Kronofogdemyndigheten. Detta är även i strid med Kronofogdemyndighetens uppmaningar²⁴ som medför att fler fordringar överlämnas än vad som hade behövt ske med en mer ändamålsenlig lagtolkning.

En naturlig utgångspunkt är att företag vidtar de åtgärder som kan anses vara företagsekonomiskt försvarbara. Företag kan inte förväntas vidta indrivningsåtgärder om det ekonomiska utfallet kan förväntas bli negativt, exempelvis när kostnaden för indrivningen överstiger fordran.

²¹ T.ex. KR Göteborg 190628 mål nr 1853–1857-18, KR Sundsvall 231024 mål nr 530-23, FR Stockholm 240216 mål nr 2545-23

²² 2018 stiftelsen [Rättvis skatteprocess](#) angående rapport [Demoskop](#), 2018 [Alarmerande \(men inte oväntad\) upplevelse av förvaltningsdomstolarna hos advokater](#), 2021 [Hemställen Advokatsamfundet](#)

²³ 2023 [E-handeln har vuxit explosionsartat och med den olika nygamla betalningslösningar | Sveriges Riksbank, Fler hamnar hos Kronofogden för hämtmat - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)

²⁴ Exv. [riksdagens protokoll 2013/14:39 Onsdagen den 4 december](#) sid 116

Med utgångspunkt från detta, och av momsens syfte och ändamål, borde det vara självklart att de åtgärder som företag vidtar ska utgå från affärsmässiga bedömningar och inte utifrån Skatteverkets fiskala tolkning av bevisning, som utifrån kartläggningen i avsnitt 2.2 saknar grund.

Utifrån företagsekonomiska skäl ifrågasätter Svenskt Näringsliv varför beviskraven skulle vara strängare momsmässigt än inkomstskattmässigt. Varken i ML eller Inkomstskattelagen, IL, finns särskilda värderingsregler avseende kundfordringar och de båda systemen hänvisar till god redovisningssed som grund för när en kundförlust ska medföra ett avdrag.²⁵

Vid inkomstbeskattningen läggs redovisningen till grund för bedömningen.²⁶ Skatteverket har uttryckt att företaget ska visa att god redovisningssed har följts och att bedömningen ska vara objektiv och baseras på rimliga och verifierbara uppgifter. Med tanke på att moms är en konsumtionsskatt och företagen är uppbördsmän borde, åtminstone, motsvarande utgångspunkt även gälla avseende momsbeskattningen.

Samhällsekonomiskt signalerar tillämpningen, förutom att företagen är ålagda att vara oavlönade uppbördsmän åt staten vad gäller momsen, att företagen ska ta en oproportionerlig risk som i sin tur kan riskera företagets likviditet och hela verksamhet. Därtill belastas företagen av en administrativ momsregelkostnad som är nästan dubbelt så hög som Skatteverkets totala anslag. Svenskt Näringsliv konstaterar att tillämpningen försämrar svenska företags konkurrenskraft ytterligare i en tid där Sverige redan ligger i botten i tillväxtligan bland EU:s medlemsländer.²⁷

3.5 Förslagets offentligfinansiella effekter

En lagändring i enlighet med förslaget torde endast ha marginell, om någon, påverkan för de offentliga finanserna och är i så fall en konsekvens av att förslaget återställer dagens felaktiga tillämpning.

Med förslaget skulle risken föras över till staten i stället för att företagen tvingas bära risken. Med förslaget förlorar staten inte momsintäkter utan det handlar bara om tidpunkten för när momsen på befarade kundförluster kan justeras. Förslaget förbättrar företagets likviditet och onödigt snabba restföringar av kunder och konsumenter hos Kronofogden kan undvikas.

Svenskt Näringslivs bedömning är att den enda möjligheten att komma till rätta med dagens oproportionerliga tillämpning, är en lagändring. Förslaget återställer den ursprungliga tillämpningen och säkerställer skattens syfte och ändamål.

²⁵ Se 14 kap. 2 § IL och 7 kap. 43–45 §§ ML

²⁶ Skatteverket 181129, dnr: 202 487489-18/111. [Nedskrivning för förväntade kreditförluster på fordringar som inte är kapitaltillgångar vid tillämpning av den internationella redovisningsnormgivningen](#)

²⁷ [Så hamnade Sveriges tillväxt i botten – här är vägen tillbaka | Tidningen Näringslivet](#)

4. Förslag till ändringar

4.1 Befarad kundförlust

Svenskt Näringsliv föreslår en återställare för att åstadkomma ett väl fungerande, och rimligt, momssystem. Svenskt Näringsliv anser att en särskild reglering i momslagen förtydligar att även en *befarad* kundförlust får ligga till grund för en minskning av beskattningsunderlaget. Det är företaget som bör bära bevisbördan för att en kundförlust är befarad. Det ska vid bedömningen fästas särskild vikt vid om åtgärderna framstår som skäliga i förhållande till fordringens storlek och ålder har vidtagits i det enskilda fallet, i likhet med nuvarande förarbetsuttalanden.

Bedömningen ska vara objektiv och basera sig på rimliga och verifierbara uppgifter. Som huvudregel ska en befarad kundförlust anses föreligga om kundförlusten, i enlighet med god redovisningssed, har beaktats i företagets räkenskaper.

4.2 Schablonregel

Svenskt Näringsliv föreslår även att det i lagtexten regleras vad som idag (bara) framgår av Skatteverkets uttalande från 2019 om att obetalda fordringar som understiger visst belopp får behandlas som kundförluster. På detta sätt skulle tillämpningen bli tydligare och mer rättssäker.

Vad gäller beloppet bör å ena sidan fordringar under viss gräns inte framstå som rimliga att försöka driva in i det enskilda fallet. Å andra sidan bör beloppet vara så pass högt att det medför en reell administrativ lättnad för företagen. För att så ska vara fallet måste åtminstone samtliga fordringar som utgörs av vad som kan betecknas som vanliga omfattas, exempelvis ett traditionellt telefonabonnemang. Ett gränobelopp bör knytas till prisbasbeloppet för att undvika att påverkas av inflation.

En lämplig nivå för detta är fem procent av prisbasbeloppet²⁸ avrundat uppåt till närmaste hundratal. För 2025 skulle beloppet då motsvara ett beskattningsunderlag på 3 000 kr. Detta då normala indrivningskostnader inte bör överstiga det föreslagna beloppet, vilket i sig talar för att även en högre procentsats skulle vara lämplig.²⁹ Sammantaget är det dock vår uppfattning att den föreslagna gränsen förefaller ändamålsenlig med beaktande av vilka typer av fordringar som framför allt medför en oproportionerlig hög administrativ börda idag.

Skatteverket accepterar att en kundförlust föreligger om det gått minst åtta månader (dvs. drygt 240 dagar) sedan fordran förföll till betalning samt att både en betalningspåminnelse och ett inkassokrav har skickats ut.

²⁸ För år 2025 är [prisbeloppet](#) 58 800 kr

²⁹ Enligt [Kronofogdens hemsida](#) kan förväntad kostnad förenklat beräknas 300+600+600 kr = 1500 kr. Då är inte eventuella kostnader för inkassobolagens avgifter inkluderade som kan uppgå till minst 2 000 kr per fordran om den ska drivas igenom hela vägen till verkställighet

För att schablonregeln ska kunna tillämpas krävs vidare att fordran har varit förfallen till betalning en viss tid. Vid bestämmandet av tiden bör, såsom i Skatteverkets ställningstagande, beaktas att företag kan förväntas skicka ut åtminstone en betalningspåminnelse och ett inkassokrav. I och med att regeln kopplas till dessa två åtgärder bör dock tiden som fordran ska ha varit förfallen till betalning uppgå till cirka två månader, dvs. 60 dagar, vilket är rimligt beaktande genomförandetiden för dessa åtgärder och ger kunden en rimlig tid att agera. Det ger även den betalningsskyldige möjlighet att erhålla en utbetalning av lön, bidrag, etc. inom vad som kan anses vara en normal tid. Sammantaget förefaller det som en skälig tid.

Förslaget är möjligt att digitalisera, förenklar och åtgärdar en, utifrån skattens syfte, felaktig tillämpning av reglerna.

4.3 En helhetsbedömning ska göras

Det bör understrykas att schablonregeln endast är en förenklingsregel. Även beskattningsunderlaget på fordringar som inte uppfyller schablonregelns krav på belopp eller ålder behöver kunna justeras om skäliga åtgärder för indrivning har vidtagits. Det kan exempelvis gälla fordringar på personer som flyttat utomlands eller om företaget utsatts för bedrägeri. Det innebär att om exempelvis beloppet på fordran överstiger beloppsgränsen och åldern understiger tidsgränsen kan avdrag medges om det framstår som sannolikt att en befarad kundförlust föreligger. För dessa fordringar kan dock inte schablonregeln tillämpas per automatik.

Det bör förtydligas i författningskommentaren att bedömningen enligt huvudregeln ska vara nyanserad. Exempelvis kan en fordran som vida överstiger det antal dagar som krävs enligt schablonregeln men samtidigt överstiger tröskelbeloppet få dras av om inga andra omständigheter talar emot det. Sådana andra omständigheter kan exempelvis vara att det finns skäl att misstänka att det rör sig om bedrägeri.

I författningskommentaren kan det även förtydligas att företaget, för att få göra avdrag i enlighet med redovisningen, ska kunna redogöra för de redovisningsprinciper som använts. Vidare att företaget konsekvent har använt samma principer över tid alternativt att en ändring har varit motiverad av andra skäl än att erhålla en otillbörlig momsfordel.

5. Förslag till lagtext

8 kap. 16 §

Om en förlust uppkommer på leverantörens eller tillhandahållarens fordran som avser ersättning för en vara eller en tjänst (kundförlust), får denne minska beskattningsunderlaget med förlusten.

Om en förlust uppkommer eller kan befaras uppkomma på leverantörens eller tillhandahållarens fordran som avser ersättning för en vara eller en tjänst (kundförlust), får denne minska beskattningsunderlaget med förlusten.

Vid bedömningen ska särskilt beaktas om leverantören eller tillhandahållaren har vidtagit de åtgärder som kan anses skäliga i förhållande till storleken på fordran.

Leverantörens eller tillhandahållarens redovisning ska tillmätas särskild betydelse vid tillämpningen av första stycket.

En förlust ska vid tillämpningen av första stycket befaras uppkomma på leverantörens eller tillhandahållarens fordran om den har varit förfallen till betalning i minst 60 dagar, leverantören eller tillhandahållaren har skickat minst en betalningspåminnelse och ett inkassokrav samt fordringen inte uppgår till mer än fem procent av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken (2010:110) avrundat uppåt till närmaste hundratal, exklusive mervärdesskatt.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Fall

Anna Sandberg Nilsson